

актуалізація жорсткого контролю за життям громадян сучасної КНДР відбувається на основі експлуатації на рівні суспільної свідомості патерналістських і традиціоналістських ідей щодо пошанування культу «батька нації» Ким Чен Ина.

Список використаних джерел

1. Колісник Д. Патерналізм. Політична енциклопедія / за ред. Левенця Ю. А. та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. С. 546.
2. Real life in North Korea. The lies and truth of Kim Jong-un. How People Live. URL: <https://youtu.be/ZpUKJ6-LMI8> (дата звернення 09.09.2021).
3. Сітнікова І. Кім Чен Ин заявив про «серйозний інцидент» у боротьбі з COVID-19 у країні. Офіційно коронавірусу у КНДР немає. Hromadske. URL: <https://hromadske.ua/posts/kim-chen-in-zayaviv-pro-serjoznij-incident-u-borotbi-z-covid-19-u-krayini-oficijno-koronavirusu-u-kndr-nemaye> (дата звернення 12.09.2021).

Іваськова Д. С.

*Національний університет «Одеська юридична академія»
студентка*

**ПСИХОЛОГІЯ ВИБОРУ: ВПЛИВ МАСМЕДІА
НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ У ПЕРІОД
ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ**

Публічний вибір та його специфіка у пострадянських суспільствах досліджується з точки зору політичної науки, соціології, права, психології, економічної теорії та публічного адміністрування. Публічний вибір розуміється як оціночна реакція індивідів на суспільно важливі події, це прояв суспільної свідомості. Відзначимо думку Галяна І.: «В умовах життєздійснення і світобудови

людина часто перебуває у ситуації вибору між альтернативними пропозиціями, підходами, рішеннями. Адекватність її дій забезпечується усвідомленням можливостей та перспектив, які презентовані у кожному із запропонованих шляхів розв'язання проблемностей. Вибір ми розуміємо як процес усунення невизначеності в умовах ризику, коли прийнята відповідальність за його незворотність... У прийнятті невизначеності як умови власних дій, рішень і виборів взаємодіють процеси когнітивної та особистісної регуляції» [2].

У сучасних дослідженнях недостатньо уваги приділяється психології вибору, адже у ситуації вибору поєднується індивідуальне та колективне, характеристики особистості (мотиви, інтереси, потреби) перетинаються із історією, соціальною структурою, публічною політикою. Дослідження психології вибору, як складової політичної психології, потребує посиленої уваги науковців та інтеграції зусиль представників політичної науки та психології. Вибір реалізовується індивідуально, натомість його альтернативи є політично та соціально обумовленими. Повсякденний вибір є рутинним. Натомість публічний вибір характеризується невизначеністю та ризиком. Погодимося із Галяном І.: «Вибір пронизує усі сфери буття людини. Водночас він може здійснюватися на основі чітких і зрозумілих критеріїв, коли не потрібно затрачати значних зусиль для його здійснення. Але є вибір у невизначених ситуаціях, коли необхідно самому сформулювати критерії, на основі яких він буде реалізований. Такою є ситуація ціннісного вибору, де внутрішні переконання суб'єкта доволі часто (особливо тепер), наштовхуються на зовнішні умови, які не відповідають очікуванням, а отже, є йому «чужими» [2]. На вимогах відповідальності та компетентності індивіда у реалізації вибору наголошує Балл Г.: «Очевидною є необхідність достатньої компетентності й відповідальності особи і у прийнятті та здійсненні стратегічного життєвого рішення (включно з потрібними при цьому актами вибору), і у подальшій діяльності, спрямованій на реалізацію відкритих цим рішенням можливостей. В іншому випадку здійснений вибір... виявиться врешті-решт істотно знеціненим, хоч яким би адекватним він сам по собі виглядав» [1].

Які фактори стають на заваді здійсненню відповідальним та компетентним індивідом раціонального вибору? Передусім, обмежений час для збирання та аналізу важливої інформації, необхідної для раціонального вибору. Також слід відзначити медіаізацію політики: «Утворення безконцептуального потоку політики, викликане різким посиленням впливу мас-медіа, перетворює українську політичну еліту на практично неконтрольованого власника публічної інформації і, відповідно, на безальтернативне джерело проєктування політичного майбутнього країни. Медіакратія як форма організації влади базується на переважному впливі кіл, які контролюють масові інформаційні обміни» [4]. Тобто, мас медіа впливають на громадську думку, формуючи альтернативи для вибору індивіда. Досить часто ці альтернативи є штучними. Вони виступають результатом маніпуляцій громадською думкою. Якщо опиратися на визначення В. Городяненка, то «громадська думка – це не арифметична сума індивідуальних думок стосовно конкретних проблем, а всеосяжна пов'язаність з історією, часом, географічними характеристиками, складною структурою та виконання певних функцій» [3]. Маніпулятивний характер мають спроби окремих політиків та державних діячів «приватизувати» проєвропейський курс України, роблячи його особистим досягненням, монополізувати європейські цінності, які можуть стати загальнодоступними тільки у разі обрання конкретних політичних лідерів. Ще один популярний метод – це створення «ефекту масовості». Суть цієї маніпуляції полягає в тому, що люди з підвищеною тривожністю і бажанням знизити рівень хвилювання віддають перевагу вибору «як усі», тобто сліднують за більшістю. Тут мас медіа вдало маніпулюють почуттям невпевненості у процесі вибору.

У сучасних виборчих компаніях найпоширенішими маніпулятивними прийомами мас медіа залишаються: апеляція до безпеки, задоволення запиту на нові обличчя і спекуляція на вигодах. У перших двох випадках політики закликають до ірраціонального в людині: симпатіями, страхам, тривожності. В останньому випадку – до базових потреб.

Список використаних джерел

1. Балл, Г. О. Феномен вибору в контексті соціальної поведінки. Соціальна психологія. 2005. № 1. С. 1–12.
2. Галян І. Психологія вибору особистості у ситуації невизначеності. Проблеми гуманітарних наук. Серія: Психологія. 2005. № 37. С. 137–149.
3. Городяненко В. Г. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 560 с.
4. Яковлев Д.В. Політична інтеракція у сучасній Україні: особливості та складові : автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Одеса, 2009. 30 с.

Кудря В. М.

Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

студентка

**ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ
З УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ**

Стрімкий розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, їх широке запровадження не тільки в економіці, а й у суспільно-політичному житті, різко змінюють як структуру, так і сутність публічних комунікацій. Достатньо широко елементи е-демократії запроваджуються не тільки у розвинених країнах – ця сфера визначена пріоритетною авторитетними міжнародними організаціями, то ж і країни, що розвиваються, Україна зокрема, прагне до подальшого розвитку у цій сфері.

На сьогодні склалися сприятливі умови для вигідного поєднання цифрової та демократичної сфери суспільного розвитку. У наш час просторові та часові бар'єри прямої демократії можливо подолати